

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש"ם

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאוד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ה המדבר משבת ומהתקרבות אל הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, בענין בני-אדם שרוצים ומכינים עצמן כמה פעמים לנסוע לצדיק האמת, ואחר-כך יש להם מניעות, ונמנעים, דע, כי שבת היא נקודה הפנימית, וממנה יונקים כל הששה ימים, שהם בחינת העיגולים סביב הנקודה, כמו שכתוב בזהר (ויקהל דף רד) ובמובא, והקליפות מוליכין את הרשעים סביב הנקודה, בבחינת (תהלים י"ב): "סביב רשעים יתהלכון", ואינם מניחים אותם להתקרב לפנים אל הנקודה הפנימית, וכל זמן שהם עדיין בתוך העיגולים, עדיין יש להם תקוה להתקרב, אפילו פושעי ישראל, כל זמן שלא יצא מן העיגולים לגמרי, חס ושלום, עדיין יש לו תקוה להתקרב אל הנקודה הפנימית, אבל מי שכבר יצא לגמרי, חס ושלום, מן העיגולים, כגון משומדים, אזי אי אפשר לו להתקרב כלל, והצדיק הוא בחינת שבת, בחינת הנקודה פנימית, שממנו יונקים הכל, כמובא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן את סוד מעלת התקרבות אל הצדיק, ולמה כל כך קשה להתקרב אליו, כי זה ידוע שיש מניעות ובלבולים עצומות על כל אחד ואחד שרוצה להתקרב אל הצדיק, כי מתפשטים עליו המניעות מאד, ומנסים אותו בכל מיני נסיונות קשות אם כוונתו להתקרב אל הצדיק באמת, וההתקרבות הוא כל כך קשה עד שפעם אמר רביז"ל, (חיי מוהר"ן סי' שי"ח) ליכנס אצלי ולהתקרב אלי הוא דבר קשה מאד, ואפילו בניי עצמם, וכי יש יותר מקורב מבנים, אפילו הם, כל אימת שרוצים ליכנס אצלי, יש על זה כמה בלבולים ומחשבות המורדות וכיוצא, עיין שם, כי מחמת גודל מעלת ההתקרבות אל הצדיק, ומה שאדם יכול לזכות על ידו, מתגברים המניעות והעיכובים מאד, וצריכין להיות כגבור חזק להתגבר על כולם ולא לחוש אליהם כלל.

ומגלה לנו רביז"ל, שהצדיק הוא כדוגמת שבת, שהיא נקודה הפנימית של כל ימות השבוע, ושל כלליות הבריאה, כי היא תכלית מעשה שמים וארץ, ובה יכולים

להשיג את תכלית הבריאה, ולהתדבק בו יתברך באמת, וכן הוא הצדיק שנקרא גם כן שבת, וכמו שאמרו תלמידי רבי שמעון בר יוחאי אל רבם (זוהר נשא קמ"ד:) אנת הוא שבת דכולה יומי, כי על ידי הצדיק באים לתכלית הבריאה, ולהשיג האלקות שיש בתוך הבריאה, כי הצדיק כבר נכלל לגמרי בו יתברך, וכל מה שאדם מתקרב אליו, הרי הוא לומד ממנו דרכים נפלאים איך להתדבק בו יתברך באמת, והנה כמו ששבת קודש מסובב עם ששת ימי המעשה מלפניה ומאחריה, היינו שלשה ימים קמי שבתא, ושלשה ימים בתר שבתא, וכמבואר בכתבי האריז"ל, שכל ששת ימי המעשה הם יונקים משבת קודש, כי ביום רביעי כבר מתחיל להתנוצץ הארת הנפש של שבת הבאה, שעל שם זה אומרים לכו נרננה וגו' בסוף השיר של יום רביעי, שהיא המזמור הראשון של קבלת שבת, וביום חמישי מתחיל התנוצצות הרוח של שבת הבאה, וביום ששי הארת הנשמה של שבת הבאה, עד שבשבת קודש מקבלין כל הג' בחינות של נפש רוח ונשמה בשלימות, וכן ביום ראשון מתחיל לצאת הנשמה של שבת שעברה, וביום שני הרוח, וביום שלישי הנפש, וכן חוזר חלילה בכל שבוע ושבוע, נמצא ששבת היא הנקודה הפנימית של כל ששת ימי המעשה, והם כמו עיגולים סביב הנקודה, וכן הוא הצדיק שהוא הנקודה הפנימית של הבריאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה י"ב:) כל העולם עומד על עמוד אחד, וצדיק שמו, וכן אמרו (ברכות ו:) כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל לצוות לזה, כי כולם מקבלים ממנו חיות ורוח חיים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'), ושאר אנשי העולם הם כמו עיגולים סביב הנקודה, כי כולם יונקים ומקבלים חיותם ממנו.

והנה זהו כלל גדול בכל דבר שבקדושה, כי סביב רשעים יתהלכון (תהלים י"ב), שסביב הנקודה של הקדושה, מסתובבים הרשעים והקליפות, כי הם ככיסוי וכקליפה על הפרי לשמור אותה, וכן מצינו בשבת קודש, שהיא מסובבת עם יום ששי ועם יום ראשון שהם יום מנוחתם של הישמעאלים והנוצרים ימח שמם, וכמו שאומרים (בומר אתקינו סעודתא בליל שבת קודש) "ימינא ושמאלא - ובינייהו כלה", "ימינא" הוא יום ששי, יומם של הישמעאלים, ו"שמאלא" הוא יום ראשון, יומם של הנוצרים, "ובינייהו כלה" היינו שבת קודש, ומקובל בין ישראל, שהצדיקים שבדורות הקודמים פעלו זאת, שלא יתאחזו הגוים ביום מנוחתם של עם ישראל בשבת קודש, ודחו את יום מנוחתם של הגוים ליום ששי וליום ראשון, ובצורה כזה "ובינייהו כלה" שהכלה שהיא שבת קודש, יושבת לבד, מסובבת מימין ומשמאל עם קליפות אלו, בבחינת סביב רשעים יתהלכון הנ"ל, העיקר שלא יתקרבו אל משכן דקדושה, וכן הוא אצל הצדיקים, שצריכין לעשות כל מיני פעולות שבעולם שלא יתקרבו הרשעים אל משכנותם, ושישארו מחוץ לעיגולים של הקדושה ולא יתקרבו לכפנים, כי בפנים

מניחים רק את אלו שיש להם שייכות אל הקדושה, אפילו שיהיו רחוקים מאד מאד, אבל כל זמן ששם ישראל נקרא עליהם, יש להם תקוה טובה סוף כל סוף להתקרב אל הנקודה הפנימית, כי כל זמן שהם בתוך העיגולים, יש להם שייכות עם הנקודה הפנימית, אבל מיד שיוצאים מן העיגולים, כמו משומדים רחמנא ליצלן, אזי כבר אין להם תקוה, והם נכרתין לגמרי מכל קשר של הקדושה, וכן הוא אצל כל אדם שצריך להתאזר בכל כוחותיו להכניס עצמו בתוך העיגולים של הצדיק, ולהתקרב מאד אל הנקודה הפנימית, ולא להתבלבל כלל עם הקליפות והרשעים שהם מסתובבים מחוץ לעיגולים, כי הם מסוכנים מאד לפתות את האדם לצאת לחוץ חס ושלום, ולנתק אותו משורשי הקדושה, ולכן אשרי מי שאינו מסתכל כלל על כל הקליפות המסובבים את הקדושה, רק קופץ ודולג על הכל, ורץ בכל כוחותיו אל הנקודה הפנימית שהיא שבת קודש והצדיק האמת, כי על ידי זה יהיה לו תקוה טובה לחזור אל הקדושה ולהתדבק בו יתברך באמת, עד שיזכה לחיות חיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (בראשית כ"ה) ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם, ויש להבין למה הוצרך אברהם אבינו לעשות כן, להפריש בני הפילגשים מעל יצחק בנו, ולשלח אותם לארץ אחרת, שלא יהיה להם שייכות עמו כלל? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה אברהם אבינו רצה לעשות פירוד גמור בין משכן הצדיק לבין הקליפות המסתובבים סביבו, בכדי שלא יהיה כל כך קשה להתקרב אל הצדיק, ולינוק מעוצם קדושתו, ולכן נתן להם מתנות כדי להפרידם מעליו, וישלחם אל ארץ אחרת שלא יתאחזו בגבולי הקדושה, ובדרך זה פעל לדורי דורות, שאומות העולם לא יוכלו ליכנס לפנים מן העיגול של עם ישראל, ושלא יהיה להם כוח למנוע נשמות ישראל מלהתדבק בשרשם, וכמו שמצינו בדברי חכמינו הקדושים (סנהדרין צ"א.) שבאו בני ישמעאל ובני קטורה לפני אלכסנדרוס מוקדן, וטענו שארץ ישראל שייך להם כי הם בניו של אברהם אבינו, אבל החכמים הראה להם כתוב הנ"ל ולבני הפילגשים וגו', ובוה נסתלקו כל טענתם, כי בזה דחה אברהם אבינו את אומות העולם מחוץ להעיגול, ועל ידי זה יש כח לכל נשמות ישראל לחזור ולהידבק בשרשם, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים וליהנות ממאורם הגדול, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ולהתדבק בו באמת מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תש"ם

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני דף ר"ל עיין שם.

בתוך כך בא השני והיה רץ גם-כן לשם, ואמרו לו, שכבר היא משודכת, ולא השגיח על זה, ואמר שאף-על-פי-כן יש לו דבר שיגיד לה שבודאי יפעל, ובא והגיד שידו, וסידר כל המקומות הנ"ל בסדר, וגם נתן עוד סימן יותר, ושאלה אותו, מאין יודע הראשון? ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע, ונפלא בעיניה מאד, ועמדה משתומם, כי גם הראשון סיפר המקומות, ומאין יתודע לאדם סימנים הללו? אך אף-על-פי-כן נראה בעיניה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו, שספר בסדר וכו' כנ"ל, והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו המקומות, אך נשארה עומדת.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, בתוך כך בא השני והיה רץ גם-כן לשם ואמרו לו, שכבר היא משודכת, ולא השגיח על זה, ואמר שאף-על-פי-כן יש לו דבר שיגיד לה שבודאי יפעל, כי בעבודת הקודש, ובפרט לקחת את הבת קיסר שהיא השכינה הקדושה, צריכין עקשנות גדול מאד, ולא להתפעל כלל על מה שבני אדם אומרים שכבר לקח אותה אחר, ואיש אחר כבר זכה למדריגות והשגות גבוהות, כי צריכין לעבוד את השם יתברך בבחינת (יחזקאל ל"ג) "אחד היה אברהם", היינו לחשוב בדעתו כאילו הוא יחיד בעולם, ולא לשים לב כלל לבני אדם הרוצים למנוע אותו מעבודתו (עי' הקדמת ליקוטי מוהר"ן חלק ב'), והרבה בני אדם נחלשים בדעתם מאד כששומעים שבני גילם כבר זכו למדריגות והשגות גבוהות, ולמדו יותר מהם, והם עדיין לא זכו לכולם, ועל ידי זה נופלים בדעתם ואינם משתדלים כלל לעשות מה שיכולים לעשות, וזהו עצת הבעל דבר למנוע את האדם מעבודתו, כי האדם צריך להיות עקשן גדול בעבודתו יתברך, ולא להסתכל או לקנאות באחרים כלל, ואפילו אם יגידו לו שאי אפשר לו להגיע למדריגות והשגות כאלו, כי זה שייך רק ליחידי סגולה ולצדיקים גדולים, וכבר לקחו את הבת קיסר שהיא השכינה הקדושה וכו', לא יסתכל על כל זה כלל, רק ירוץ בכל כוחותיו אליו יתברך, ויעשה כל מה שביכולתו להתקרב אליו יתברך, ואזי בוודאי יצליח מאד בכל ענין, ויגיע להשגות ומדריגות כאלו שמעולם לא שיער בדעתו, כי חייב כל אדם

לומר בשבילי נברא העולם (סנהדרין ל"ז), ואם העולם נברא בשבילי, בוודאי אני יכול להגיע אל המדריוגות וההשגות הכי גבוהות, ואין לי שייכות עם אחרים כלל, וכמו שאמר רביז"ל פעם, "אני יכול לעשות צדיקים כמוני ממש" (חיי מוהר"ן סי' ר"ל), וכן אמר, כשישכבו עם הרגלים אל הדלת, היינו אחר הפטירה, אזי ידעו אם היו מקורבים אלי או לא, כי אם היו מקורבין אלי באמת, לא היה מדריוגה שבעולם שלא הייתי מביא אתכם אליו (חיי מוהר"ן סי' שנ"ד), ולכן אסור להסתכל על אחרים כלל, רק לעשות כל מה שביכלתו לעשות, ואז בוודאי יזכה למה שיזכה.

ובא והגיד שירו, וסידר כל המקומות הנ"ל כסדר, וגם נתן עוד סימן יותר, ושאלה אותנו, מאין יודע הראשון? ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע, וכאן היה הפגם שלו, כי היה צריך להגיד את האמת, מאיפוא הוא יודע את הסוד, כי כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם (אבות ו'), והענין בזה, כי כשאדם זוכה לשמוע איזה דבר תורה מפי אחר, בוודאי מוטל עליו חוב לגלות ולפרסם את זה לכל העולם כולו, אבל אם אינו אומר אותו בשם אומרו, אזי בני אדם נשארים ריקים וחסרים מיתר דברי תורה שהיו יכולים לשמוע מפי המקור, כי הרי אצל הצדיק הזה שגילה את התורה, יש עוד המון חידושים ודיבורים שהיו יכולים לחזק ולעורר בני אדם, והיו מביאין גאולה לעולם ממש, מה שאין כן האדם שאומר את זה, אינו יודע יותר ממה שקיבל, וכשמעלימים ומסתירים את המקור מאיפוא החידושים האלו נובעים, שהוא נחל נובע מקור חכמה, ובכל עת ורגע מתחדשים חידושים וגילויים חדשים, אזי בני אדם אינם זוכים למצוא את המקור, ונשארים ריקים וחסרים מכל זה, ומונע גאולה מן העולם ממש, ולכן אשרי מי שתמיד מגלה ומפרסם מאיפוא קיבל את חידושי תורתו והתחזקותו, ובדרך זה יהיה אפשרות לעוד המון נפשות להגיע אל המקור, ולשתות מהנחל נובע מקור חכמה, ולקרב את הגאולה לעולם, אשרי לו.

ונפלא בעינייה מאד, ועמדה משתומם, כי גם הראשון סיפר המקומות, ומאין יתוודע לאדם סימנים הללו? אך אף-על-פי-כן נראה בעינייה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו, שספר בסדר וכו' כנ"ל, והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו המקומות, אך נשארה עומדת, כי לפעמים מתגלים בעולם צבועים ומפורסמים של שקר, שאין להם הכח לקחת את הבת קיסר, ולגלות את אור השכינה הקדושה בעולם, והם רק מחקים (שקורין "נאך מאכין") העבודות של אחרים, וגוזלים מהם חידושי תורתם, אבל אין להם את הכתב המקורי כלל, וצריכין להתפלל הרבה אל השם יתברך שלא יטעה האדם את

עצמו ללכת אחריהם, רק יזכה למצוא את הצדיק האמיתי שיכול להוציא אותו מגלותו ולקרב אותו אל הקדוש ברוך הוא באמת, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולגלות ולפרסם אור תורתם לכל העולם כולו, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תש"ס

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א המדבר מענין "למעלה מן הזמן" עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, השם יתברך הוא למעלה מהזמן, כמובא, וזה הענין הוא באמת דבר נפלא ונעלם מאד, ואי אפשר להבין זאת בשכל אנושי, אך דע, שעיקר הזמן הוא רק מחמת שאין מבינים, דהיינו מחמת ששכלינו קטן, כי כל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן נקטן ונתבטל ביותר, כי בחלום, שאז השכל נסתלק, ואין לו רק כח המדמה, אזי ברבע שעה יכולים לעבור כל השבעים שנה, כאשר נדמה בחלום, שעובר והולך כמה וכמה זמנים בשעה מועטת מאד, ואחר-כך כשנתעוררים מהשינה, אזי רואים, שכל אלו הזמנים והשבעים שנה שעברו בחלום, הוא זמן מועט מאד באמת, וזה מחמת שאחר-כך בהקיץ אז חוזר השכל אליו, ואצל השכל כל אלו השבעים שנה שעברו בחלום, הם רק רבע שעה אצלו, רק שבעים שנה ממש, הם שבעים שנה גם אצל השכל שלנו, ובאמת בהשכל הגבוה למעלה משכלינו, גם מה שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש, הוא גם-כן רק רבע שעה או פחות, כי כמו שאנו רואין שיכולין לעבר שבעים שנה בחלום, ובאמת אנו יודעין אחר-כך בשכל שלנו שהוא רק רבע שעה, כמו-כן ממש, מה שנחשב לפי שכלינו שבעים שנה ממש, הוא בשכל הגבוה למעלה יותר רק רבע שעה, רק שאין אנו מבינים זאת, כי גם בחלום אם היה אחד בא אצלו בשעת החלום והיה אומר לו, שכל זה שנדמה לו שעוברים ימים ושנים, שבאמת אינם כלום, והכל הוא רק רבע שעה,

בודאי לא היה מאמין לו כלל, כי לפי הדמיון שבחלום נדמה לו שעוברים ימים ושנים ממש; כמו-כן ממש, אף-על-פי שאצלנו לפי שכלינו נדמה שזהו זמן של שבעים שנה, בשכל הגדול יותר, הוא רק רבע שעה, וכן למעלה מעלה שבשכל שהוא גבוה עוד יותר למעלה, גם אותו הזמן שבשכל הגבוה משכלינו אינו נחשב שם, בשכל הגבוה עוד יותר, רק לזמן מועט ופחות מאד, וכן למעלה מעלה עד אשר יש שכל גבוה כל-כך, ששם כל הזמן כולו אינו נחשב כלל, כי מחמת גודל השכל מאד, כל הזמן אין ואפס לגמרי, כמו שאצלנו השבעים שנה שעוברים בחלום הם רק רבע שעה באמת כנ"ל, כמו-כן יש שכל למעלה משכל, עד שהזמן נתבטל לגמרי:

ועל-כן משיח-שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם, וסבל מה שסבל, ואחר כל זה, בסוף יאמר לו השם יתברך: "בני אתה, אני היום ילדתיך" (תהלים ב), והדבר תמוה ונפלא מאד, לכאורה, אך כל זה מחמת גודל עוצם שכלו של משיח, לפי גודל מדרגתו שיאחו אז, ומחמת הפלגת עוצם מעלת שכלו, שיגדל אז מאד מאד, על-כן יהיה כל הזמן שעבר עליו מיום בריאת העולם עד אותו הזמן, כולו אין ואפס ממש, ויהיה ממש כאילו נולד היום, כי יתבטל כל הזמן בשכלו, שיהיה גדול מאד, ועל-כן יאמר לו השם יתברך: "אני היום ילדתיך"- 'היום' ממש, כי כל הזמן שעבר, אין ואפס לגמרי כנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שבאמת אין שום זמן כלל, וכל המושג של זמן, הוא רק לפי קטנות הדעת והשכל, כי כל מה שהשכל נקטן ביותר, נדמה לו כזמן ארוך ביותר, עד שנדמה לאדם שיחיה כאן בזה העולם מאות שנים, ולא יראה סוף וקץ לצרותיו ויסוריו, אבל כשזוכה לשכל גדול וגבוה, והוא דבוק בו יתברך באמת, אזי רואה שבאמת אין שום זמן כלל, והכל עובר ופורח כהרף עין, כי הנה היה ראש השנה, והנה כבר ראש חודש כסליו, והנה עוד הפעם ראש השנה, ואין שום זמן כלל, וכמו שאמר רביז"ל בעצמו (שיחות הר"ן סי' רמ"ו) תיכף כשחולף ועובר ראש השנה, אני מטה אזני ושומע אם מכין בכותל לעורר לסליחות לשנה הבאה, כי אין שום זמן כלל, כי כל השנה חולף ועובר כהרף עין, עיין שם, ולכן אסור לאדם ליפול בקטנות הדעת ולחשוב שהוא נתון תחת הזמן והמקום, כי באמת לאמיתו אין שום זמן ומקום כלל, והכל חולף ועובר כהרף עין.

וזהו עוצם מעלת מדת ההתחדשות, שהאדם זוכה לחדש את עצמו בכל עת ורגע, כי על ידי שמבין שאין שום מושג של זמן כלל, הוא מחדש את עצמו בכל עת ורגע מחדש ממש, כי הלא אין קשר בין רגע זו לרגע הקודמת, כי הרי אין שום זמן כלל, וזה יהיה עוצם השגתו של משיח צדקינו, שאף על פי שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם עד עכשיו, אף על פי כן יאמר לו הקדוש ברוך הוא, בני אני היום ילדתיך, שיהיה כאילו נברא באותו היום ממש, כי מעוצם הפלגת מעלתו של משיח, יהיה כל העבר כאין וכאפס, ויהיה אצלו התחלה חדשה לגמרי.

ואומר רביז"ל, וכן אנו רואים במקום גם-כן, שהבעל-כח יכול לעבור מקום גדול בשעה מועטת, נמצא שאצלו כל זה המקום הוא קטן, ואצל החלושי-כח נחשב זה המקום גדול, וצריכים לילך שעה מרובה עד שעוברים אותו המקום, וכמו-כן למעלה מעלה, כל מה שהכח גדול יותר, המקום נקטן אצלו יותר, וכן למעלה מעלה, עד שהמקום נתבטל לגמרי, רק שבשכלינו אי אפשר להבין כל זה, כמו שאי אפשר להבין בחלום את האמת, שכל אותו הזמן שנדמה בחלום אינו כלום באמת, כמו-כן גם אנו אי אפשר לנו להבין, שכל הזמן שלנו אינו כלום למעלה בשכל הגבוה כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מוסיף לבאר לנו, שכמו שהוא בענין הזמן, שבאמת אין שום זמן כלל, כן הוא בענין המקום, שבאמת אין שום מקום כלל והכל אלקות גמור, כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וכל שאדם נכלל יותר בו יתברך, כן מתבטל אצלו המושג של מקום, וכמבואר במקום אחר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ו), כשיש לאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם וכו', כי האלקות הוא בלב, כמו שכתוב (תהלים ע"ג): "צור לבבי", ואצל השם יתברך נאמר (שמות ל"ג): "הנה מקום אתי", שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו (כמובא בפירש"י שם) נמצא, מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו, עיין שם, כי כשאדם בא להשגה אמיתית בהשגת אלקותו יתברך, אזי יודע שאין שום צמצום של מקום כלל, ובכל מקום שהוא נמצא יכול לעבוד את הבורא יתברך שמו, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן אי אפשר להגיד שאין המקום הזה טוב לפניו, כי הרי גם באותו מקום, נמצא אלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ה') מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים, וכן אמרו (שם) עומדים צפופים ומשתחוים רווחים, כי היה מקום לכל נשמות ישראל שבאו לירושלים ולבית המקדש, ואף פעם לא הוצרכו לדחוק

אחד את השני, כי כשאדם בא לחפש ולראות אלקותו יתברך, אין שייך צמצום של מקום כלל, כי הלא בא לראות רוחניות, וזה נמצא בכל מקום, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (יומא כ"א.) מקום ארון אינו מן המדה, שלא היה מקום הארון תופס שום מקום כלל, כי כל מה שמתקרבים אל הקדושה, נתבטל בחינת המקום, ובקודש הקדשים נתבטל כל השגה של מקום לגמרי.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שדבר זה רואים בחוש אצל ציון רביז"ל, שאין שם שום צמצום של מקום כלל, ואף על פי שהקיבוץ מתרבה מדי שנה בשנה, ובאים כל כך הרבה אלפי בני ישראל, כן ירבו, לכולם יש מקום, וכל אחד מוצא מקום לגשת אל הציון, ולשפוך את נפשו שם, כי מקום קבורת הצדיק הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל, וכמו שאמר רביז"ל בענין קבר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שקברו הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל, בבחינת (תהלים ל"ז) צדיקים ירשו ארץ (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ט), והוא קדוש בקדושת קודש הקדשים ממש, וכידוע לנו מהסיפור שהיה אצל זקנו של רביז"ל, הרה"ק רבי נחמן מהורידענקא זי"ע, בשעה שרצה לנסוע לארץ ישראל עוד בימי חייו של רבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ואמר לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שילך מקודם לטבול במקוה, והלך לטבול, וחזר אל רבו, ושאל אותו רבו, מה ראית בטבילה ראשונה? ואמר לו רבי נחמן זי"ע, ראיתי את ארץ ישראל, ומה ראית בטבילה השניה? ראיתי את הר הבית, ובטבילה שלישית? ראיתי את הבית המקדש, וכן הלך מקדושה לקדושה שראה כל כלי בית המקדש, עד שענה ואמר, אבל את הארון לא ראיתי, אז אמר לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, הארון הוא במעזבוז... ואז הבין רבי נחמן זי"ע שאין רצון הבעל שם טוב זי"ע שיסע לארץ ישראל בחייו, ולא נסע עד אחר הסתלקות רבו, הרי שהצדיק קדוש בקדושת הארון ממש, ולכן נוהג בו גם מדת הארון, שאין מקום הארון מן המדה כלל, ואין קברו נתפס בצמצום של מקום כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שקשה מאד להסביר לבני אדם את עוצם מעלת הענין להיות אצל ציון רביז"ל, ובפרט בראש השנה, כי הוא מהדברים הנעלמים והנסתרים מעיני כל חי, ואי אפשר לתאר ולשער במוח כלל עוצם מעלת הענין הזה, שהוא תיקון מיוחד שבכל הדורות, אבל יש הרבה שבאין אצל ציון רביז"ל, ובשעת מעשה לא מרגישים שום דבר, אדרבה יש להם כל מיני מניעות ובלבולים, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב) שלפעמים כשבאים אל הצדיק מתגבר עליו היצר הרע עוד יותר ואובד כל חשקו, עיין שם, וכן אומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ז),

שלפעמים דייקא כשנכנסים לקדושה גבוהה, כגון כשמתקרבים אל הצדיק האמת, אזי דייקא יקרה לו מקרה בלתי טהור חס ושלום, כי מחמת שהתקרב אל קדושה כל כך גבוהה, לכן התגבר עליו היצר הרע מאד, ולא יחלש דעתו מזה כלל וכו', עיין שם, וזהו כמו משל כלי מים, שמתחלה נראה כאלו המים צלולים ואחר-כך כששופתין ומעמידין המים אצל האש, ומתחיל להתבשל, אזי מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסולת שהיה במים, ועולה כל הפסולת למעלה, וצריך שיעמיד אחד להסיר חולאת ופסולת המים בכל פעם (שיחות הר"ן סי' ע"ט), ולכן אין להסתכל על כל זה כלל, רק לחזק עצמו באמונה פשוטה, שבוודאי מקבלין תיקון נפלא על ידי שנמצא אצל הצדיק, ואזי סוף כל סוף יזכה להגיע אל מה שצריך להגיע בזה העולם, ולהתענג בנועם זיו השכינה, בזה ובכא לנצח אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (בראשית כ"ד) ואברהם זקן בא בימים והוי"ה ברך את אברהם בכל, ויש לומר שזו היתה עיקר ברכתו של אברהם אבינו, ואיך שזכה להתברך בכל, היינו על ידי שהיה בא בימים, שהיה בא ומתחדש עצמו בכל יום ויום, והרים והגביה עצמן למעלה מן הזמן והמקום לגמרי, כי כשאדם הולך ובא למעלה מן המקום והזמן, אזי כל דבר שבא לידו מתברך, והוא מוצא את הברכה והאור הגנוז שיש בכל יום ויום, כי בכל יום מאיר אור הגנוז, וכדאיתא בזוהר הקדוש (נשא קכ"ג). לא תשכח יום דלית ביה טוב וכו', היינו אור הגנוז שעליו נאמר (בראשית א') וירא אלהים את האור כי טוב, רק שיש נחשים ועקרבים המסכבים את האור, ועל ידי שאדם הולך במדתו של אברהם אבינו, לאהוב את הקדוש ברוך הוא אהבה שלימה, ולעשות חסד עם כל הבריות, אזי הוא קופץ ודולג על כל הנחשים והעקרבים, ומגיע אל האור כי טוב (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), ואזי מתבטל לפניו הזמן והמקום לגמרי, כי הנחשים והעקרבים נתפסים רק במי שיש לו אחיזה במקום ובזמן, אבל מיד שאדם עולה למעלה מהם אין שום מניעה כלל, ולכן מיד שהיה אברהם זקן בא בימים, שהוא היה שולט ובא על המקום ועל הזמן, אזי והוי"ה ברך את אברהם בכל, שהיתה ברכת ה' שרוי בכל אשר לו, וזהו עיקר עבודתינו, לילך במדתו של אברהם אבינו שהוא מדת החסד והוותרנות, ולאהוב את הקדוש ברוך הוא אהבה שלימה, ואזי ישרה ברכת ה' בכל אשר לנו, והשם יתברך יזכינו להעלות עצמינו למעלה מן המקום והזמן, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

